

ASA 4313 for perioden 2011 - 2012 med kommentarer

Rammeavtale mellom KS og Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) om drift av privat fysioterapivirksomhet som del av den kommunale helsetjenesten, jf. Lov om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven) kapittel 4.

Kommentar: ASA 4313 er en del av det sentrale avtaleverket som ble forutsatt etablert i forarbeidene til lov av 19. november 1982 nr 66 om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven), jfr. Ot.prp. nr. 66 (1981-1982).

Oslo kommune er ikke omfattet av ASA 4313. NFF har pt ingen rammeavtale med Oslo kommune. Rettigheter og plikter for selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter med kommunal driftsavtale i Oslo, reguleres av den enkelte fysioterapeuts individuelle driftsavtale samt eventuelle tidligere avtaler mellom Oslo kommune og NFF dersom dette fremgår særskilt.

Generelle bestemmelser

1. 1 Rammeavtalens bakgrunn og formål

Denne avtalen (heretter benevnt "rammeavtalen") er fremforhandlet av KS og NFF og regulerer de nærmere vilkår for avtaler mellom kommuner og selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter om utførelse av fysioterapivirksomhet i den kommunale helsetjenesten. Formålet med rammeavtalen er å skape forutsigbare rammebetingelser i forholdet mellom den enkelte fysioterapeut og kommunen, og i forholdet mellom fysioterapeuter ved overføring av avtalehjemmel m.v.

Kommentar: I 2011 kom uttrykket "selvstendige næringsdrivende" tydeligere frem av avtaleteksten. Passusen om at fysioterapeuten er selvstendig næringsdrivende er inntatt for å markere at fysioterapeuten driver egen virksomhet, og ikke er arbeidstaker/ansatt i kommunen.

De økonomiske vilkår knyttet til selvstendig næringsdrivendes fysioterapivirksomhet med kommunal driftsavtale fremgår av egen avtale mellom staten/KS og Norsk Fysioterapeutforbund (ASA 4303) og reguleres ikke av rammeavtalen.

1.2 Varighet og opphør

Rammeavtalen gjelder for perioden 01.01.2011 – 31.12.2012 og forlenges automatisk med ett år om gangen dersom ingen av partene sier den opp til opphør eller revisjon minst tre måneder før avtaleperiodens utløp.

1.3 Kommunens overordnede ansvar for den kommunale fysioterapitjenesten

Kommunen har ansvaret for fysioterapitjenesten i henhold til kommunehelsetjenesteloven. Tjenesten organiseres i samsvar med vedtatte kommunale og interkommunale planer for helsetjenesten.

Kommunen skal i sin planlegging, utbygging og drift av helsetjenesten tilstrebe en tilfredsstillende fysioterapidekning som skal innarbeides i godkjent helseplan. Kommunen bestemmer omfanget av privat fysioterapivirksomhet.

Kommentar: Fysioterapeuten er underlagt helsepersonellovens krav om "faglig forsvarlighet" jfr. lovens § 4. Se loven her: <http://www.lovdatab.no/all/hl-19990702-064.html>. Dette betyr at fysioterapeuten må prioritere sine pasienter ut fra en faglig forsvarlig vurdering om behov for fysioterapi, og ikke ut fra pasientens bostedsadresse.

1.4 Definisjoner

I rammeavtalen betyr:

- a) Fysioterapeut: Fysioterapeut med autorisasjon etter helsepersonelloven.
- b) Individuell avtale/selskapsavtale/driftsavtale: Avtale mellom fysioterapeut(er)/selskapet og kommune om utøvelse av selvstendig næringsdrivendes fysioterapivirksomhet med rett til kommunalt driftstilskudd etter kommunehelsetjenesteloven kapittel 4. For nærmere om selskapsavtaler, se punkt 2.

1.5 Partsforhold samt forholdet til individuelle avtaler/selskapsavtaler

Parter i rammeavtalen er KS og Norsk Fysioterapeutforbund. Rammeavtalen etablerer kun rettigheter og plikter for de kommuner som har tilsluttet seg avtalen.

Kommunehelsetjenesteloven forutsetter (lokale) individuelle avtaler eller selskapsavtaler. KS og NFF legger derfor til grunn at kommuner som er tilsluttet rammeavtalen gjør den til enhver tid gjeldende rammeavtale til en del av inngåtte individuelle avtaler/selskapsavtaler i vedkommende kommune. KS og NFF legger videre til grunn at dette også gjøres overfor fysioterapeuter som ikke er tilsluttet NFF.

Kommentar: Det er viktig at avtalemalene vedlagt ASA 4313 brukes (vedlegg 1 og 2).

I sin fysioterapivirksomhet er fysioterapeuten selvstendig næringsdrivende. Avtalen er ikke til hinder for at fysioterapeuten kan organisere sin virksomhet i ulike selskapsformer. Dette er kommunen uvedkommende, og får således ingen betydning for fysioterapeutens rettigheter og plikter i forhold til kommunen og innbyggerne etter lover, forskrifter og avtaler. Fysioterapeuten(e)s eventuelle selskapsorganisering forplikter ikke kommunen til å inngå selskapsavtale etter punkt 2, jf at individuell avtale er hovedregelen for organisering av fysioterapi som selvstendig næringsdrift.

Kommentar: Fra 2011 kom uttrykket "selvstendige næringsdrivende" tydeligere frem av avtaleteksten. Passusen om at fysioterapeuten er selvstendig næringsdrivende er inntatt for å markere at fysioterapeuten driver egen virksomhet og ikke er arbeidstaker/ansatt i kommunen.

KS og NFF er enige om at fysioterapeuten og kommunen som hovedregel skal inngå en individuell avtale og ikke en selskapsavtale. Når det gjelder

selskapsavtaler – se NFFs standardavtaler for råd www.fysio.no/privatpraksis/standardavtaler.

Med mindre det er adgang til å benytte vikar etter bestemmelsene i rammeavtalen, skal fysioterapitjenesten utføres personlig av den fysioterapeuten som er tildelt avtalehjemmelen.

Kommentar: Se punkt 16 om vikar mv. med merknad.

2 Særskilt om driftsavtale med selskap

2.1 Driftsavtale med selskap

Etter avtale med kommunen kan det inngås driftsavtale med aksjeselskap eller ansvarlig selskap (selskapsavtale).

Kommentar: Det er kun selskapsformene AS og ANS/DA som er lovlige selskapsformer for driftsavtale med selskap. Dette hindrer en innhaver av en selskapsform å ha andre selskapsformer. Dette er imidlertid ikke tilfellet for de med personlig driftsavtale. Se ASA 4313 punkt 1.5 tredje ledd.

KS og NFF er enige om at fysioterapeuten og kommunen som hovedregel skal inngå en individuell avtale og ikke en selskapsavtale. Når det gjelder selskapsavtaler – se NFFs standardavtaler for råd www.fysio.no/privatpraksis/standardavtaler.

Forskrift om trygdeerefusjon (refusjonsforskriften er å finne under <http://www.lovdata.no/for/sf/ho/xo-19980618-0590.html>) forutsetter at det foreligger individuell avtale mellom kommunen og fysioterapeuten. Avtale mellom kommunen og selskap er ikke tilstrekkelig for å oppnå trygdeerefusjon. Når refusjon til selskap likevel gis er det fordi Helse- og omsorgsdepartementet har valgt å gjøre unntak. I april 1999 skrev Helse- og omsorgsdepartementet følgende til NFF:

“På denne bakgrunn, og med det begrensede omfanget problemet har, vil departementet godta at refusjonen fortsatt kan utbetales på grunnlag av avtale mellom kommune og selskap. Det er en forutsetning at avtalen spesifiserer antall stillingshjemler og -brøker, og at den enkelte fysioterapeut er tilsatt i en av hjemlene. Trygdekontorene inngår på dette grunnlag avtale om direkte oppgjør med hver enkelt fysioterapeut, og må kontrollere at antallet ikke overskrider det avtalte antall hjemler”.

Når selskapets søknad om ledig hjemmel skal vurderes og tildeling skal foretas, må selskapet knytte søknaden til en konkret fysioterapeut som er eller vil bli ansatt i selskapet. Vedkommende fysioterapeut skal utøve den fysioterapivirksomhet som er regulert i selskapsavtalen.

Kommentar: Ved tildeling av ledig driftsavtale med selskap, er det en konkret fysioterapeut som har blitt vurdert som den faglig best skikkete. Det står altså en person bak driftsavtale med selskap på samme måte som ved en personlig driftsavtale.

Ledighet i selskapet oppstår når den personen i selskapet som hjemmelen er knyttet til – jf. forrige avsnitt - avslutter sin virksomhet som fysioterapeut i selskapet.

Ved ledighet i selskap foretas tildeling av kommunen på vanlig måte. For øvrig gjelder saksbehandlingsreglene i punkt 6 fullt ut, likevel slik at selskapet har samme rettigheter som fysioterapeuter i gruppepraksis.

Kommentar: Her skjedde en endring i 2011 for å presisere at det ved tildelinger gjelder samme regler for selskaper som for gjenværende i gruppepraksis.

Der det inngås avtale med et selskap skal aksjene/eierandelene eies av de utøvende fysioterapeuter som er knyttet til selskapsavtalen. Kommunen kan samtykke i at andre utøvende fysioterapeuter i virksomheten kan eie aksjer/eierandeler.

Der kommunen samtykker i omgjøring til selskap plikter fysioterapeuter med avtale å overdra sine personlige hjemler til selskapet. Overdragelse av avtalehjemmel til selskap forutsetter at fysioterapeuten(e) ansettes i selskapet.

Selskap som skal ha avtale med kommunen er forpliktet til å innta i sine vedtekter nødvendige bestemmelser som ivaretar vilkårene for selskapsavtale i rammeavtalen.

Kommentar: Det er viktig at bestemmelser i aksjeloven og selskapsloven følges. Selskapenes selskapsavtaler må utarbeides og oppdateres. Se NFFs standardavtaler for råd www.fysio.no/privatpraksis/standardavtaler

2.2 Anvendelsen av rammeavtalens øvrige bestemmelser på driftsavtaler inngått med selskap

Dersom driftsavtale er inngått med selskap, får de regler som etter rammeavtalen gjelder for fysioterapeuten tilsvarende anvendelse for selskapet så langt de passer.

3 Fysioterapitjenestens innhold

Fysioterapeuten skal drive fysioterapivirksomhet i henhold til kommunehelsetjenesteloven og annen relevant lovgivning etter den plan for helsetjenesten som gjelder i kommunen og etter den driftsavtale som inngås. Fysioterapeuten må utøve sin virksomhet i nært samarbeid med kommunens øvrige helsepersonell.

I avtaletiden skal fysioterapeuten drive kunnskapsbasert fysioterapi og kun benytte behandlingsformer som er akseptert av helsemyndighetene.

Fysioterapeut/selskap med avtale med kommunen skal ha et åpent behandlingstilbud til befolkningen.

Kommentar: Helsepersonelloven § 4 om faglig forsvarlighet krever at fysioterapeuten skal vurdere alle pasienter som tar kontakt med fysioterapeuten i forhold til om det skal ytes behandling. Helsepersonelloven finner du her: <http://www.lovdatab.no/all/hl-19990702-064.html>

4 Fordeling av behandlingsoppgaver til prioriterte grupper

Kommentar: Bestemmelsen omfatter to forhold: Andre avsnitt beskriver en plikt til i visse tilfeller å behandle pasienten der pasienten oppholder seg (altså utenfor fysioterapeutens praksissted), og tredje og fjerde ledd beskriver en rett for kommunen til å prioritere hvilke pasienter en innehaver av en driftsavtale skal behandle for inntil 1/5 av avtaletiden. Det første forholdet er en ny presisering i ASA 4313 fra 2011.

Pasienter med særskilte behov skal sikres nødvendig helsehjelp, jf. punkt 1.3.

Dersom pasienten av helsemessige årsaker ikke kan møte fram ved fysioterapeutens praksissted, skal behandling tilbys i pasientens hjem, barnehage, skole eller andre lokaler.

Kommentar: Dette er en ny presisering som kom inn i ASA 4313 i 2011. Fysioterapeuten skal i henhold til helsepersonelloven § 4 om faglig forsvarlighet foreta en vurdering av hvor behandlingen av pasienten skal finne sted. Helsepersonelloven finner du her: <http://www.lovdato.no/all/hl-19990702-064.html>.

Kommunen kan – i de tilfeller der kommunens fast tilsatte fysioterapeuter ikke dekker behovet - stille krav om at inntil 1/5 av avtalt tid for behandlende virksomhet rettes mot prioriterte pasienter.

Kommentar: Denne bestemmelsen innebærer at kommunen for 1/5 av driftstilskuddet, kan prioritere hvilke pasienter en innehaver av et driftstilskudd skal behandle. Fysioterapeuten kan imidlertid ikke pålegges å utføre behandlinger i strid med helsepersonellovens krav i § 4 om faglig forsvarlighet. Denne retten knytter seg til faktisk avtalte timer og ikke til den reelle arbeidstiden. NFF mener bestemmelsen er ment å gjelde situasjoner hvor kommunen har et midlertidig behov. Dersom et driftstilskudd skal ha en permanent båndlegging for hele eller deler av driftstilskuddet, bør dette reguleres av den individuelle driftsavtalen.

Kommunen skal legge til rette for at behandlingsoppgaver utenfor instituttet kan gjennomføres effektivt og med kvalitet. Kommunen skal utarbeide retningslinjer for samarbeid og fordeling av pasienter mellom ansatte og selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter bl. a ut fra kompetanse, praksisprofil, avtalevolum og geografi. Fordelingen av pasientene skal skje i tråd med disse retningslinjene. Dersom det er opprettet samarbeidsutvalg i kommunen etter punkt 5, skal retningslinjene drøftes i samarbeidsutvalget før de fastsettes av kommunen.

Kommentar: Fordeling av behandlingsoppgaver kan først skje når kommunen har fått på plass retningslinjer som nevnt i fjerde ledd. Retningslinjene skal drøftes av samarbeidsutvalget før de endelig fastsettes.

5 Kommunens orienteringsplikt/samarbeidsutvalg i den enkelte kommune

5.1 Formål og organisering

Kommunen skal holde fysioterapeuter med driftsavtale orientert om planer av betydning for den kommunale fysioterapitjenesten. Orienteringen skal skje gjennom NFFs kontaktperson for selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter i kommunen, eller slik kommunen finner hensiktsmessig.

Kommentar: For en nærmere beskrivelse av NFFs kontaktperson, se NFFs informasjonskriv om dette på [www.fysio.no/privat praksis](http://www.fysio.no/privat_praksis).

Når NFFs kontaktperson for selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter i kommunen eller kommunen krever det, skal det opprettes et rådgivende samarbeidsutvalg mellom kommunens administrasjon og selvstendig næringsdrivende og fastlønte fysioterapeuter i kommunen for å diskutere forhold av betydning for fysioterapitjenesten.

Kommentar: I 2011 kom det inn en presisering av rådgivende samarbeidsutvalg skal bestå av representanter fra kommunens administrasjon, selvstendig næringsdrivende og fastlønte fysioterapeuter. Når det gjelder hvem som skal delta fra kommunens administrasjon, vil dette variere fra kommune til kommune.

Samarbeidsutvalget skal legge til rette for at driften av fysioterapitjenesten skjer på en hensiktsmessig måte gjennom samarbeid mellom kommunens administrasjon og selvstendig næringsdrivende og fastlønte fysioterapeuter. De selvstendig næringsdrivende fysioterapeutene skal sikres innflytelse over drift og organisering av egen praksis i samsvar med de planer som er aktuelle for fysioterapitjenesten.

Kommunen bestemmer utvalgets omfang.

Samarbeidsutvalget konstituerer seg selv. Det tilstås møtegodtgjørelse etter kommunens satser.

Kommentar: Bestemmelsen ble endret i 2011. NFF fikk da etablert klarere regler for samarbeidsutvalgets (SU) organisering og oppgaver, herunder møtegodtgjørelse.

Kommunen skal betale møtegodtgjørelse. Det er opp til hver kommune å fastsette størrelsen på møtegodtgjørelsen. Legeavtalen (ASA 4310) har samme ordlyd og kommunene har derfor etablert en ordning med møtegodtgjørelse for legenes deltakelse i SU. Det er naturlig at kommunen betaler legene og fysioterapeutene likt.

Det kan opprettes felles samarbeidsutvalg for flere kommuner.

Kommentar: NFF mener at det er viktig at det etableres SU i alle kommuner (eventuelt felles med flere kommuner).

For en nærmere beskrivelse av SU, se NFFs informasjonskriv om dette på [www.fysio.no/privat praksis](http://www.fysio.no/privat_praksis).

5.2 Samarbeidsutvalgets oppgaver

Samarbeidsutvalget kan gi råd i saker som gjelder (opplistingen er ikke uttømmende):

- Fysioterapitjenesten slik den er beskrevet i lov, forskrift og avtaleverk
- planlegging av kommunens fysioterapitjeneste mht. kapasitet og lokalisering
- oppretting av avtalehjemler og fastlønnsstillinger
- innløsning av avtalehjemler
- flytting av praksis
- forslag til rapporteringsrutiner
- generelt om ventelister og ventelistereduserende tiltak
- fordeling av behandlingsoppgaver til prioriterte grupper
- kvalitetsarbeid/kvalitetsindikatorer mht. ventetid, telefontilgjengelighet, behandling i pasientens hjem mv.

Kommentar: Fraværdeknning ved ferier mv er ikke med i opplistingen i punkt 5.2. Fraværdeknning er imidlertid regulert i punkt 15.2 siste avsnitt.

Samarbeidsutvalget skal ikke behandle:

- saker av personlig karakter med mindre berørte fysioterapeuter samtykker i det
- saker som vedrører brudd på plikter etter helsepersonelloven eller straffeloven

Samarbeidsutvalgets uttalelse skal følge saken. Mindretallets uttalelse skal fremgå.

6 Kunngjøring og tildeling

6.1 Kunngjøring

Når kommunen blir kjent med at det vil bli ledighet i en avtalehjemmel, skal den uten unødig opphold kunngjøre avtalehjemmelen, med mindre kommunen treffer beslutning om innløsning av avtalehjemmelen etter reglene i punkt 12.

Kommentar: Det er viktig at tildelingsprosessen kommer raskt i gang. Kommunen skal straks en hjemmel er ledig, treffe en beslutning om hjemmelen skal kunngjøres for nytildeling eller innløses.

Kommunen kan velge å avvente utlysning av ledig driftstilskudd av mindre omfang enn 2/5, slik at denne kan slås sammen med hjemmel som blir ledig på et senere tidspunkt. I slike tilfeller har fratredende fysioterapeut rettigheter etter punkt 17.

Kommunen skal kunngjøre nye og ledige avtalehjemler med minst tre ukers søknadsfrist i tidsskriftet "Fysioterapeuten" og/eller landsdekkende avis, nettbasert jobbportal eller liknende. Unntatt fra kravet om kunngjøring er ledighet av inntil tolv måneders varighet.

Kommentar: I 2011 kom også nettbasert portal inn som et sted kommunen kan kunngjøre ledige driftshjemler. I og med at et ledig driftstilskudd ikke kan likestilles med ledig stilling, kan ikke NAVs "ledige jobber" benyttes. Finn.no eller fysioterapeuten.no kan imidlertid benyttes.

Kommunene har en plikt til å kunngjøre ledige hjemler på en slik måte at det gjøres kjent på landsbasis. Å kunngjøre på kommunens hjemmeside eller i lokalavisa, er ikke tilstrekkelig.

Det er viktig at reglene for når vikariat skal kunngjøres, ikke omgås. Se nærmere om vikariat i punkt 16 og i merknad til denne.

Vilkår av betydning for avtalehjemmelen skal fremkomme i kunngjøringen, herunder beskrivelse av fysioterapikompetanse som etterspørres, avtalehjemmelens størrelse, om og eventuelt hvor avtalehjemmelen er lokalisert, driftsform mv. Det skal fremkomme av kunngjøringen at avtalehjemmelen er regulert av ASA 4313 slik den til enhver tid lyder.

Kommentar: Alle forhold og vilkår av betydning for hjemmelen skal fremgå av utlysningen.

Høyesterett slo fast i Rt. 2009 side 1319 punkt 53 at vurderingen av hvem som er faglig best skikket etter ASA 4313 punkt 6.2, må foretas i lys av innholdet i den aktuelle driftshjemmelen som er utlyst. Det er derfor viktig at kommunen er tydelig på å beskrive i kunngjøringsteksten hvilken fysioterapikompetanse som etterspørres.

Det er videre viktig at det fremgår av kunngjøringsteksten dersom overføring av hjemmel fra fratredende til tiltredende fysioterapeut skal skje etter bestemmelsen om nedtrapping etter punkt 9.

6.2 Tildeling av avtalehjemmel og inngåelse av driftsavtale

Kommunen fatter vedtak om tildeling av avtalehjemmel. Partene legger til grunn at kommunens vedtak om tildeling av avtalehjemmel og oppsigelse eller heving av driftsavtale er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

Kommentar: Det er kommunen som treffer et vedtak om tildeling av en avtalehjemmel. Et slikt vedtak kan verken NFFs kontaktperson eller de gjenværende fysioterapeuter treffe.

Begrepet enkeltvedtak brukes i forvaltningsloven om den type vedtak som gjelder "rettigheter og plikter til en eller flere bestemte personer". Søkerne på en ledig hjemmel, vil være part i forvaltningslovens forstand og får dermed en rekke rettigheter som for eksempel rett til innsyn, rett til å bli informert om vedtaket og klageadgang, se forvaltningsloven kapittel IV følgende. Søkere på en fastlønnsstilling, er ikke gitt de samme rettigheter som søkere på et driftstilskudd, da det for ansettelser er arbeidsmiljølovens regler som gjelder.

Dersom en søker føler at saksbehandlingen ved en tildeling ikke er gjort riktig og/eller at den faglig best skikket vurderingen er mangelfull, kan vedkommende søker klage etter forvaltningsloven kapittel VI. Forvaltningsloven finner du under <http://www.lovdato.no/all/hl-19670210-000.html>.

Et eget temanotat om klage mv er under utarbeidelse.

Ved tildeling skal det legges vekt på saklige kriterier, jf. kommunehelsetjenesteloven § 4-2. Som saklige kriterier menes faglig kompetanse og erfaring, samarbeidsevner, evne til å drive privat praksis, mv.

Kommentar: Kommunehelsetjenesteloven § 4-2 (<http://www.lovdata.no/all/hl-19821119-066.html>) sier at hvis en kommune ønsker en ny privatpraktiserende fysioterapeut, skal kommunen kunngjøre at interesserte kan melde seg. Avtale skal inngås med den som er faglig best skikket.

Høyesterett slo fast i Rt. 2009 side 1319 punkt 53 at vurderingen av hvem som er faglig best skikket etter ASA 4313 punkt 6.2, må foretas i lys av innholdet i den aktuelle driftshjemmelen som er utlyst. Kunngjøringsteksten vil derfor være av avgjørende betydning.

Kriteriene som nevnt er de kommunen kan vektlegge i sitt tildelingsvedtak. Kommunen skal ikke ta utenforliggende eller usaklige hensyn.

Ved tildeling av hjemmel lokalisert til gruppepraksis skal gjenværende fysioterapeuters uttalelse tillegges stor vekt, så fremt det er lagt vekt på saklige kriterier etter foranstående punkt. Ved ledighet i gruppepraksis skal NFFs kontaktperson inviteres til å delta på intervju, forutsatt at vedkommende ikke er knyttet til gruppepraksisen.

Kommentar: De gjenværende fysioterapeutene i en gruppepraksis skal få anledning til å uttale seg ved en tildeling av en hjemmel i praksisen. Denne uttalelsesretten er blant annet begrunnet ut fra hensynet til arbeidsmiljøet ved praksisen. Deres uttalelse skal tillegges stor (ikke avgjørende) vekt. Hvis de gjenværende i sin uttalelse har lagt vekt på andre kriterier (utenforliggende eller usaklige hensyn) enn de som er listet opp foran, kan kommunen velge å se bort fra uttalelsen.

Merk at det å være vikar ved et institutt ikke gir noen fortrinnsrett til hjemmelen når denne lyses ut.

Frostating lagmannsrett traff 25. mars 2010 (LF-2009-184660) en avgjørelse som kan forstås slik at gjenværende fysioterapeuter er å anse som part i tildelingssaker – på lik linje som søkerne på hjemmelen. (Se merknad under pkt 6.2 første avsnitt om partsrettigheter.) Avgjørelsen ble imidlertid ikke anket til Høyesterett, og den er derfor endelig.

For en nærmere beskrivelse av NFFs kontaktpersons rolle under intervju, se NFFs informasjonsskriv om dette på www.fysio.no/privat_praksis.

Snarest mulig etter tildelingen skal kommunen fremsette tilbud om driftsavtale med fysioterapeuten som er tildelt avtalehjemmelen, og KS og NFF er enig om at vedlagte mønsteravtaler benyttes (vedlegg 1 og 2 til rammeavtalen). Det skal uansett inntas en henvisning i avtaletilbudet om at driftsavtalen reguleres av den til enhver tid gjeldende ASA 4313.

Kommentar: Et vedtak om tildeling er et enkeltvedtak. Dette betyr at forvaltningsloven kapittel V skal følges. Alle parter skal underrettes om vedtaket. I

underretningen skal det gis opplysning om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten etter forvaltningsloven § 18, jfr § 19 til å se sakens dokumenter. Forvaltningsloven med forskrifter er å finne på <http://www.lovdata.no/all/hl-19670210-000.html>

Dersom kommunens tilbud ikke er akseptert innen to måneder etter at tilbudet er gitt, kan kommunen trekke tilbudet og behandle saken på nytt.

Etter avtale med kommunen kan det fra avtaleinngåelsen gis inntil 6 måneders frist for overtakelse.

Kommentar: Aksept- og oppstartsfrist er absolutte frister og de er lengre enn hva som er normalt ved ansettelse. Dette skyldes at det her er snakk om selvstendig næringsdrivende og ikke ansatte. De selvstendig næringsdrivende skal ha rimelig tid til å kunne avslutte eksisterende avtaleforhold. Det er imidlertid ikke noe i veien for at fysioterapeuten som har fått en ledig hjemmel, kan akseptere og begynne å arbeide på hjemmelen tidligere enn de frister som her er nevnt.

Det er ikke adgang til å begynne forhandlinger om de nærmere betingelser rundt overdragelsen etter punkt 7.1 før tildelingsvedtaket er truffet.

7 Overdragelse av fysioterapivirksomhet med kommunal driftsavtale

7.1 Overdragelser

Avtalehjemmelen er en del av kommunens fysioterapitjeneste etter kommunehelsetjenesteloven og kan ikke selges/omsettes/overdras av den enkelte fysioterapeut når vedkommende avslutter sin virksomhet.

Kommentar: Et drifttilskudd kan ikke overdras. Drifttilskuddet er kommunens eiendom.

Det er selve fysioterapivirksomheten som følger et drifttilskudd, som kan overdras. Med dette menes inventar og utstyr (se pkt 7.1 annet avsnitt) og kompensasjon for å kunne komme til et innarbeidet institutt (se pkt 7.1. tredje avsnitt).

Partene ved en overdragelse er tiltredende og fratredene fysioterapeut. KS, kommunen eller NFF er ikke part i dette.

Nasjonal tvisteløsningsnemnd for privat fysioterapivirksomhet i kommunal helsetjeneste uttaler i en avgjørelse av 6. januar 2011 følgende om behovet for denne bestemmelsen:

"Det er ikke vanskelig å se behovet for denne bestemmelsen. Kommunen er som nevnt forpliktet til å inngå avtale med faglig best skikkede. En fri prisdannelse for praksiser med ledige avtalehjemler vil kunne føre til at den faglig best skikkede ikke har råd til å betale den prisen overdragende fysioterapeut forlanger. Dette vil kunne hindre kommunen i å inngå avtale med den faglig best skikkede, noe som klart vil stride mot khl § 4-2.

Fri prisdannelse vil også kunne føre til at velkvalifiserte søkere ikke søker ledige avtalehjemler av økonomiske årsaker eller trekkes seg underveis. Det er videre klart problematisk at det skal være fri prisdannelse på praksiser hvor tilskudd fra det offentlige utgjør en avgjørende forutsetning for praksisens inntektsgrunnlag. En annen tungtveiende innvending mot fri prisdannelse er at det vil kunne føre til uryddige prosesser hvor søkerens fysioterapeut(er) skal gi sin innstilling til kommunen.

Ordlyden i ASA 4313 viser at det ikke er adgang for partene til å avtale høyere pris enn hva som følger av denne bestemmelsen, jfr. ordet skal. Omsettes praksisen til høyere pris vil det være i strid med avtalen og de sentrale parters forutsetninger.”

Konkurransetilsynet har i brev av 28.05.2009 til Helse- og omsorgsdepartementet reist spørsmål om ASA 4313 sine regler om overdragelse, kan være konkurransevidende.

Ved tildeling av avtalehjemmelen til ny fysioterapeut, kan eksisterende innehaver kreve samtidig overdragelse av fysioterapivirksomheten knyttet til driftsavtalen. Ved overdragelse av praksisen skal prisen mellom fratredende og tiltredende fysioterapeut omfatte verdien av inventar og utstyr etter takst. Retten og plikten til å overta inventar og utstyr er begrenset til eiendeler som etter sin art og sitt omfang er nødvendige for den virksomheten tiltredende fysioterapeut skal drive i medhold av den kommunale driftsavtalen. De nærmere vilkårene for overdragelse av fysioterapivirksomhet avtales mellom fratredende og tiltredende fysioterapeut. Vederlaget kan ikke avtales høyere enn eiendelenes omsetningsverdi, eller bruksverdi der denne antas å være høyere.

Kommentar: NFF har ingen egne takstmenn. Det anbefales å eventuelt ta kontakt med Norges takseringsforbund for å bli anbefalt en kvalifisert takstmann eller utstyrsleverandører for å få tips.

Dersom partene ønsker det, kan det vurderes at de skal innhente hver sin takst og på forhånd blir enige om å møtes på midten dersom takstene avviker.

Nasjonalt tvisteløsningsnemnd for privat fysioterapivirksomhet i kommunal helsetjeneste (se pkt 8 og 23) uttaler i en avgjørelse av 6. januar 2011 at utstyr som er ”nødvendige” ved overdragelse, må basere seg på en objektiv norm. Nemnda sier videre at helt foreldet utstyr, er ikke å anse som nødvendig. Dette betyr at ved overdragelser vil i hovedsak alt utstyr og inventar være nødvendige. Det er imidlertid ikke noe i veien for at partene ved avtale blir enige om å utelate noe av utstyret fra overdragelsen, selv om det kan anses ”nødvendig” etter ASA 4313 punkt 7.1.

Nemnda sier i samme avgjørelse at ved en spesialistpraksis vil vurderingen bli hva som etter en objektiv norm for angjeldende type praksis må sies å være nødvendig.

Fysioterapeut som krever overdragelse av virksomheten har også krav på vederlag for verdien av praksisen som er opparbeidet på grunnlag av driftsavtalen dersom vedkommende har drevet praksis med kommunal driftsavtale i mer enn tre år.

Fratredende fysioterapeut har krav på vederlag for verdien av praksisen som er opparbeidet selv om vedkommende har drevet praksisen kortere enn tre år, dersom det ble betalt slikt vederlag da fysioterapeuten selv overtok praksisen.

Dersom det skal ytes vederlag for opparbeidet praksis, kan dette ikke avtales høyere enn 20 % av gjennomsnittlig trygderefusjon, egenandel og driftstilskudd de tre siste kalenderår før vedtak om tildeling av avtalehjemmel til ny praksisinnhaver. Trygderefusjon, egenandeler og kommunale driftstilskudd som er utbetalt direkte til godkjent vikar, inngår i beregningsgrunnlaget.

Kommentar: Bestemmelsen angir hvordan vederlag for opparbeidet praksis skal fastsettes. Bestemmelsen forutsetter at driftstilskuddet er 100 %.

Nasjonal tvisteløsningsnemnd for privat fysioterapivirksomhet i kommunal helsetjeneste presiserer i en avgjørelse av 6. januar 2011 at ASA 4313 kun beskriver en maksimumsprosent. Partene kan avtale lavere vederlag.

Bestemmelsen synliggjør at det som er viktig for fastsettelsen av vederlaget er hvor mye omsetning driftstilskuddet har generert de siste tre år, ikke hvem som til enhver tid har arbeidet på driftstilskuddet.

Det er en forutsetning at alle tall som ligger til grunn for beregning av vederlag, kan dokumenteres.

Tre års omsetning regnes fra dato for vedtak om tildeling og tre år bakover. At det står "kalenderår" i ordlyden er en skrivefeil som kom inn i ASA 4313 i 2009. Reglene for beregning av overdragelse og innløsning skal være like. Det står ikke kalenderår i punkt 12 – heller ikke i andre ASA 4313 før 2009.

Mellom fratredende og tiltredende avtaleinnehaver kan det ikke avtales andre former for godtgjøringer/kompensasjoner enn det som fremgår av rammeavtalen. Fratredende og tiltredende fysioterapeut kan ikke forhandle om overdragelsesvilkår før kommunen har foretatt tildeling av avtalehjemmelen. Eventuell avtale om overdragelsesvilkår som er inngått før tildeling er ikke bindende for noen av partene.

Kommentar: Først når tilbud om driftsavtale er gitt, skal forhandlinger finne sted. Det er viktig at gjenværende fysioterapeuter ikke blander overdragelsen av praksisen til den nye fysioterapeuten inn i vurderingen av hvem som de mener skal gis et tilbud etter punkt 6.2.

Økonomisk oppgjør mellom fratredende og tiltredende fysioterapeut er kommunen uvedkommende.

7.2 Tidspunkt for overtakelse

Overdragelse av fysioterapivirksomhet etter punkt 7 skjer med overtakelse fra det tidspunkt som ny driftsavtale begynner å løpe, med mindre annet avtales med kommunen.

Retten og plikten til å overta virksomheten på tidspunktet for overtakelse, gjelder selv om det er reist tvist etter punkt 8 om vilkårene for overdragelsen.

Kommentar: Selv om partene ikke har kommet til enighet om overdragelse, har begge en rett og plikt til å få drifttilskuddet i gang, dvs at pasienter får et fysioterapitilbud mens tvisten avklares.

8 Tvist om overdragelsesvilkår

Tvist om vilkårene for overdragelse av fysioterapivirksomhet etter punkt 7 avgjøres ved nemndsbehandling etter reglene i punkt 23. Nemndas kompetanse omfatter ethvert tvistespørsmål i tilknytning til vilkårene for overdragelsen, herunder tvist om rett og plikt til å overdra virksomheten, hvilke eiendeler som er omfattet av overdragelsen, verdsettelsen, betalingsvilkår, overtakelsestidspunkt mv.

Kommentar: Partene ved en overdragelse er tiltredende og fratredene fysioterapeut. Kommunen, KS eller NFF er ikke part i dette.

En nemndsbehandling finansieres av partene. Det vil si at det er partene som må dekke kostnader i forbindelse med nemndas arbeid

*Nemndas sier følgende om nemndas kompetanse i avgjørelse av 6. januar 2011:
"Tvister knyttet til husleieforhold er imidlertid ikke omfattet, da dette er forhold som er knyttet til overdragerens næringsvirksomhet og må sees bort fra ved fastsettelse av virksomhetens verdi (inventar/utstyr og goodwill). Dertil kommer at dette er forhold som den med ny driftsavtale ikke skal måtte betale for i en situasjon hvor driftshjemmelen er uavhengig av den gamle lokalisasjon."*

Det må legges til grunn at kjøp av driftselskap, aksjer mv, må vurderes på samme måte.

Blir fratredende og tiltredende fysioterapeut ikke enige om overdragelsesvilkårene innen 1 måned etter at tilbud om avtalehjemmel er gitt, fastsettes vilkårene ved nemndsbehandling. Begge fysioterapeuter plikter å medvirke til nemndsbehandling.

Kommentar: Det er frivillig å benytte tvisteløsningsnemnda. Det er nok at en av partene begjærer nemnd. Nemndsbehandling er et alternativ til domstolsbehandling. Velges nemndsbehandling som tvisteløsningsmekanisme, følger det forutsetningsvis at det ikke er adgang til å bringe tvisten inn for domstolene, jf. punkt 23.2. Nemnda avgjør med bindende virkning.

NFF har utarbeidet et skjema som kan benyttes for begjæring om nemnd. Skjemaet er å finne under www.fysio.no/privatpraksis.

Denne bestemmelsen fikk en strengere ordlyd i 2011. Partene plikter å medvirke til en avgjørelse og tvisten skal avsluttes innen rimelig tid.

Se mer om nemnda i punkt 23 og i vedlegg 4.

9 Overdragelse i form av nedtrapping

Fysioterapeut med individuell avtale har rett til å trappe ned sin virksomhet i tiden før fratreden grunnet alder eller uførhet. Nedtrapping innebærer en forskuttert overdragelse. Det oppstår ingen ny avtalehjemmel. I kunngjøringen skal det fremgå at driftsavtale inngås med opptrapping av virksomheten i tråd med fastsatt nedtrappingsplan.

Kommentar: Denne bestemmelsen er et utslag av seniorpolitikk. De driftstilskuddsinnehaverne som omfattes av retten til nedtrapping etter punkt 9 må være mellom 62 og 70 år og ha minimum 80 % driftsavtale.

En fysioterapeut som ønsker nedtrapping, må søke kommunen om dette. Nedtrapping er bindende når nedtrappingsplan er fremlagt. Det er naturlig at denne nedtrappingsplanen er på plass før hjemmelen kunngjøres.

En driftsavtale som gradvis skal overføres ny fysioterapeut etter punkt 9, skal lyses ut og tildeles på vanlig måte etter punkt 6 mv.

Følgende vilkår gjelder i forbindelse med nedtrappingen:

- a) Nedtrapping innebærer overdragelse av hele hjemmelen. Alle prosedyrer etter punkt 6 skal derfor følges.
- b) Det må av hjemmelsinnehaver fremlegges en bindende nedtrappingsplan hvor virksomheten avvikles over en periode på inntil 5 år.
- c) Avtalehjemmelen må være minst 4/5 av full hjemmel. Det kan trappes ned inntil 2/5 av full hjemmel. Tiltredende fysioterapeut trer inn i virksomheten med minst 2/5 av full hjemmel.
- d) Driftstilskuddet fordeles forholdsmessig til fysioterapeutene.
- e) Nedtrapping innebærer verken midlertidig eller varig splitting av hjemmelen.
- f) Nedtrappende fysioterapeut må være mellom 62 (unntatt uførhet) og 70 år og må fratre senest ved fylte 70 år
- g) Nedtrappende fysioterapeut kan kreve virksomheten overdratt etter reglene i punkt 7. Vederlaget etter punkt 7 fastsettes ved nedtrappingsperiodens begynnelse. Det økonomiske oppgjøret foretas i samsvar med nedtrappingsplanen mot at tiltredende fysioterapeut gis tilgang til lokaler, inventar og utstyr i en forholdsmessig del av åpningstiden. Endelig overtakelse av virksomheten skjer fra det tidspunkt nedtrappende fysioterapeuts virksomhet er fullstendig avviklet. I nedtrappingsperioden fordeles faste utgifter knyttet til virksomheten under driftsavtalen med en forholdsmessig andel på hver av på fysioterapeutene.
- h) Tiltredende fysioterapeut er bundet til instituttet. Rett til flytting oppstår ikke (med mindre nedtrappende fysioterapeut flytter).
- i) Nedtrappingen skal gjennomføres slik at det samlede omfanget av virksomheten under avtalehjemmelen ikke økes vesentlig i nedtrappingsperioden.

Kommentar: Nedtrappingsperioden kan maksimum være på 5 år. Det er imidlertid ikke noe i veien for å avtale en kortere periode.

Overdragelsessummen etter punkt 7.1 beregnes på ordinær måte. Det er kun betalingstidspunktet som er annerledes da betaling skal skje i takt med nedtrappingsplanen.

Reglene om nedtrapping av virksomhet får tilsvarende anvendelse ved delvis uførhet så langt de passer.

Fysioterapeutens rett til nedtrapping etter denne bestemmelsen fratrar ikke kommunen rett til innløsning etter punkt 12. Krav om nedtrapping kan derfor avslås.

Merknad: Partene har avklart at ordningen er forenlig med FOR 1998-06-18 nr 590 (Forskrift om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter).

Kommentar: Dette betyr at ved nedtrapping vil to fysioterapeuter kunne arbeide på samme drifttilskudd, men det er ikke adgang til å arbeide og refundere på drifttilskuddet på samme klokkeslett. Dette er tilsvarende som for vikartilfeller.

Ovennevnte forskrift er å finne under <http://www.lovdata.no/for/sf/ho/xo-19980618-0590.html>. Det er forskriftens § 6 som her er relevant. Merk at forskriften inneholder forklaringer bak i forskriftsteksten. Forskriften er beskrevet i merknad til punkt 16.

10 Dødsfall

Dersom avtaleinnehaver dør, overtar dødsboet vedkommendes rettigheter og forpliktelser etter driftsavtalen, og har rett til å videreføre praksis ved bruk av vikar inntil avtalehjemmelen overføres til ny fysioterapeut etter punkt 7 eller inndras etter punkt 12. Dødsboet har således krav på vederlag for opparbeidet praksis ved overdragelse av avdødes fysioterapivirksomhet, samt kompensasjon ved innløsning etter reglene i punktene 7 og 12.

11 Lokalisering og flytting

Ved ledighet i tidligere opprettet avtalehjemmel skal denne utlyses ved samme institutt, med mindre særlige grunner tilsier at kommunen fastsetter en annen lokalisering. Dersom kommunen benytter seg av dette, har fysioterapeuten/selskapet rettigheter etter punkt 12.

Kommentar: Hovedregelen er at et ledig drifttilskudd skal utlyses ved samme praksissted. Det er bare i helt spesielle tilfeller kommunen har adgang til å fravike dette. Et eksempel her kan være at kommunen ikke vil videreføre solopraksiser. Dersom kommunen fastsetter en endret lokalisering, vil det foreligge en innløsning etter punkt 12.

Når det gjelder fastsettelse av leiesum er det viktig at det inngås ryddige leieavtaler. Partene har i utgangspunkt frihet til å avtale nivået på leien. Mange fysioterapeuter har driftsavtale med kommunen hvor drifttilskuddet har en bestemt lokalisering, og fysioterapeuten er således mer eller mindre tvunget til å leie lokaler av utleier. Avtaleinngåelsen bør derfor underlegges en viss form for rimelighetsensur. NFF får mange henvendelser rundt spørsmål om leiebetingelser. Verken NFF eller kommunen er part i leieforholdet. Et etisk utgangspunkt vil være at det skal være et

rimelig forhold mellom ytelse og motytelse. I denne forbindelse bør det forventes at tall som ligger til grunn for beregning av leie, dokumenteres. NFF anbefaler ikke at en leiesum fastsettes til å være en % av drifttilskudd eller brutto omsetning. NFF mener fast kronebeløp er mer forutberegnelig for partene. Ved den nærmere fastsettelse av leien vil mange momenter kunne ha betydning, for eksempel standard og beliggenhet på lokaler, hvor hensiktsmessig lokalene er, om lokalene tilfredsstillende anbefalte krav til lokaler for fysioterapivirksomhet, om leietaker får tilgang til infrastruktur som datasystemer, telefontjeneste, eventuell sekretærbistand, om leietaker får tilgang til treningslokaler, om leietaker nyter godt av utleiers omdømme etc. NFF har utarbeidet standardavtaler for leieforhold. Disse er å finne her: www.fysio.no/privatpraksis/standardavtaler.

Når det gjelder kjøp av lokaler bør det tas kontakt med eiendomsmeglere eller lignende i det geografiske området for å kartlegge hva som vil være en rimelig pris for dette.

Ved nyopprettet avtalehjemmel bestemmer kommunen hvor virksomheten skal lokaliseres.

Kommentar: Kunngjøringsteksten vil normalt inneholde en beskrivelse av lokalisering (adresse). Dersom lokalisering ikke er beskrevet, kan fysioterapeuten selv være med på å bestemme lokalisering av hjemmelen innenfor kommunegrensene. Kommunen må uansett samtykke.

Praksisen bør drives fra velegnede lokaler og være tilgjengelig for funksjonshemmede. Ved nyetablering og endret lokalisering av eksisterende institutt skal lokalene være tilgjengelige for funksjonshemmede.

Kommentar: Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven vil komme til anvendelse. Loven er å finne under <http://www.lovdata.no/all/hl-20080620-042.html>.

Lovens § 9 angir en plikt til generell tilrettelegging (universell utforming) for offentlig virksomhet og privat virksomhet rettet mot allmennheten. Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, slik at virksomheten kan benyttes av flest mulig. Denne plikten strekker seg imidlertid bare så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten. Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på (bla) de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen og virksomhetens ressurser. I forarbeidene til loven er det lagt til grunn at tilrettelegging etter § 9 skal kunne gjennomføres med relativt enkle midler. Typisk fjerning av terskler, mens nyinnstallering av heis samt større ombygginger for å få installert toalett for funksjonshemmede vil være et mer omfattende tiltak som kan faller utenfor § 9.

Når det gjelder eksisterende bygninger er det i loven og i Rundskriv til denne lagt til grunn at universell utforming skal skje skrittvis og i henhold til plan- og bygningsloven. Dette innebærer at det er en overgangsordning særlig når det gjelder eksisterende bygg.

Flytting av praksis til nytt institutt eller til annen del av kommunen kan ikke skje uten kommunens samtykke. Kommunen bør ikke nekte samtykke når flyttingen åpenbart ikke medfører konsekvenser for kommunens geografiske fordeling av fysioterapeuter.

Kommentar: Dersom lokaliseringen for en driftsavtale ønskes endret, må reglene i punkt 11 fjerde og femte ledd følges. Et spørsmål om flytting innebærer en revisjon av den individuelle driftsavtalen, se pkt. 22. Avgjørelse om flytting er ikke et enkeltvedtak. Se merknad til punkt 6.2 om hva som anses som enkeltvedtak.

Hovedregelen er at fysioterapeuten står fritt til å flytte sin praksis. Bare unntaksvis kan kommunen nekte flytting og forutsetningen er at kommunen kun kan nekte flytting dersom flytting åpenbart medfører konsekvenser for kommunens geografiske fordeling av fysioterapeuter. Hensynets til kommunens behov for leieinntekter, er ikke relevant. Det samme gjelder hensynet til gjenværende fysioterapeuter.

Kommunen er etter kommunehelsetjenesteloven forpliktet til å ha en forsvarlig fysioterapitjeneste. Det er derfor ikke mulig gjennom avtale mellom fysioterapeuter eller mellom fysioterapeuter (med driftstilskudd) og utleier å absolutt begrense muligheten for flytting.

Konkurransetilsynet har ved brev av 28.05.2009 til Helse- og omsorgsdepartementet uttrykt at reglene om lokalisering kan være i strid med konkurranseloven.

Når avtaleinnehaver i gruppepraksis ønsker å flytte for å etablere praksis annet sted i kommunen, forutsettes drøftinger med gjenværende fysioterapeuter og kommunen før samtykke til flytting gis.

Kommentar: Flytting skal drøftes med de gjenværende før kommunen vurderer spørsmålet om flytting (se femte ledd).

12 Innløsning av avtalehjemmel ved ledighet - kompensasjon

12.1 Innløsning

Ved ledighet i individuell avtale/selskapsavtale kan avtalehjemmelen innløses. Dersom kommunen vil innløse en avtalehjemmel, plikter kommunen å dekke det dokumenterte tap utøveren/eieren lider ved ikke å kunne selge inventar og utstyr.

Kommentar: Innløsning innebærer at kommunen tar tilbake en ledig driftstilskuddshjemmel mot å erstatte det økonomiske tap vedkommende innehaver påføres ved ikke å ikke kunne kreve overdragelse etter reglene i punkt 7.1. Innløsning kan kun være aktuelt ved ledighet i en driftsavtale.

Se også punkt 11 første ledd og merknad til denne.

Før eventuell innløsning skal kommunen vurdere det samlede omfang av fysioterapitjenester sett i forhold til det totale helsetjenestetilbudet i kommunen. Kommunen skal ta stilling til eventuell innløsning innen rimelig tid.

Ved innløsning av avtalehjemmel i gruppepraksis/stilling i selskap skal uttalelse fra de øvrige i gruppepraksisen/selskapet foreligge før saken behandles endelig.

Kommunen skal innhente uttalelse fra samarbeidsutvalget/kontaktperson for de selvstendig næringsdrivende fysioterapeutene før innløsning besluttet.

Kommentar: At kommunen skal innhente uttalelse fra Samarbeidsutvalget og kontaktperson før innløsning besluttet, ble innført i 2011, se pkt. 5.2.

12.2 Kompensasjon for økonomisk tap

Ved innløsning av avtalehjemmel skal kommunen kompensere det økonomiske tap fratredende fysioterapeut lider ved ikke å kunne overdra sin praksis etter punkt 7. Tap på utstyr utover det som trengs innen kommunehelsetjenesten dekkes ikke.

Fysioterapeut som har drevet praksisen mer enn 3 år har rett til godtgjøring for opparbeidet praksis med inntil 20 % av gjennomsnittlig trygderefusjon, egenandeler og driftstilskudd de 3 siste år. Fratredende fysioterapeut har krav på vederlag for verdien av praksisen som er opparbeidet selv om vedkommende har drevet praksisen kortere enn tre år, dersom det ble betalt slikt vederlag da fysioterapeuten selv overtok praksisen.

Kommentar: Reglene for beregning av kompensasjon er lik punkt 7.1. Se merknad til denne.

12.3 Tvist om kompensasjon

Tvist om retten til økonomisk kompensasjon i forbindelse med innløsning av avtalehjemmel, herunder kompensasjonens størrelse, avgjøres ved nemndsbehandling etter reglene i kapittel 23.

Blir kommunen og fysioterapeut ikke enige om kompensasjon innen 1 måned etter at innløsning er besluttet, fastsettes vilkårene ved nemndsbehandling. Begge parter plikter å medvirke til nemndsbehandling.

Kommentar: Andre ledd i punkt 12.3 ble tatt inn i 2011. Se merknad til punkt 8.

13 Driftstilskudd

Kommunen skal betale driftstilskudd til fysioterapeuten. Størrelsen på driftstilskuddet fastsettes i egen avtale mellom staten/KS og Norsk Fysioterapeutforbund (ASA 4303). Fullt driftstilskudd utbetales ved 100 % avtalehjemmel og reduseres forholdsmessig avhengig av størrelsen på avtalehjemmelen.

Kommentar: Hovedregelen er fullt driftstilskudd.

Kommunen kan opprette deltidshjemler når dette samsvarer med det reelle behovet, jf. 1.3 siste setning.

***Kommentar:** Dette betyr at deltidshjemler kun skal opprettes der dette samsvarer med det reelle behovet.*

Ved ASA 4313-forhandlinger i 2011, ble KS og NFF enige om følgende merknad i protokoll:

*"4. Partene viser til protokolltilførsel i forbindelse med forhandlinger av statsavtalen i 2010:
Kommunene skal i sin planlegging, utbygging og drift av helsetjenesten tilstrebe en tilfredsstillende fysioterapidekning i henhold til kommunehelsetjenesteloven § 2.1 første setning (rett til helsehjelp).
Kommunene skal tilpasse størrelsen på driftsavtalene til kommunenes behov for fysioterapitjenester. Kommunene skal bare kunne utlyse deltidshjemler (med minimum 40 pst.) når dette samsvarer med det reelle tjenestetilbudet."*

Det foreligger ingen rammer oppad hvor mye en fysioterapeut med deltids driftstilskudd kan arbeide. Dersom et deltids driftstilskudd opprettes eller videreføres har fysioterapeuten imidlertid kun plikt til å arbeide det antall timer som driftstilskuddet angir. I henhold til merknad til § 1 i refusjonsforskriften (<http://www.lovdato.no/for/sf/ho/xo-19980618-0590.html>) er refusjonsretten ikke avgrenset geografisk eller i omfang.

Etter 01.07.2008 skal det ikke inngås individuelle avtaler/selskapsavtaler som tilsvarer mindre enn 2/5 av fullt driftstilskudd. Dette gjelder med mindre fysioterapeut med eksisterende driftsavtale ønsker å arbeide deltid ved siden av undervisning eller forskning. For slike tilfeller kan det likevel ikke avtales mindre enn 1/5 av fullt driftstilskudd.

Tilskuddet utbetales med 1/12 hver måned. Utbetalingene skal justeres for endringer i tilskuddet i henhold til ASA 4303 innen 1. oktober i endringsåret med etterbetaling fra virkningstidspunktet for endringen.

***Kommentar:** Dersom kommunen ikke har foretatt en justering innen 1/10, kan den selvstendig næringsdrivende fysioterapeuten etter denne dato sende kommunen et krav med varsel med frist om at renter påløper fra 1/10.*

Utbetaling av fullt tilskudd forutsetter at fysioterapeuten selv bærer alle utgiftene ved driften.

Fysioterapeuten kan ikke kreve egenandeler o.l. ut over det som er fastsatt av staten, jf. kommunehelsetjenesteloven § 2-3. Økte egenandeler under henvisning til redusert hjemmel o.l. er mislighold av driftsavtalen, jf også punkt 1.5 andre avsnitt, siste setning.

***Kommentar:** Dersom fysioterapeuten arbeider på et driftstilskudd og sender refusjonskrav til HELFO, er den pliktig til å følge takstplakaten. Dette gjelder uavhengig om vedkommende har fullt eller deltids driftstilskudd. Det er ikke adgang til å kreve refusjon av HELFO og samtidig kreve økte egenandeler i forhold til det som er beskrevet i takstplakaten med begrunnelse at man har deltids driftstilskudd.*

For muligheten til å arbeide helprivat utenfor driftstilskuddstiden, vises det til eget notat om dette under www.fysio.no/privatpraksis.

14 Arbeidstid og åpningstid

Fysioterapeut med 100 % avtalehjemmel skal ha en arbeidstid på gjennomsnittlig 36 timer per uke i 45 uker per kalenderår. For fysioterapeuter over 60 år er arbeidstiden 44 uker per kalenderår. Etter avtale med kommunen kan dette fravikes.

Kommentar: Krav om gjennomsnittlig 36 timer per uke gjelder de som har 100 % drifttilskudd og må korrigeres forholdsmessig for de med deltids drifttilskudd.

Tid til administrasjon inngår i arbeidstiden som fremkommer i avsnittet ovenfor.

Kommentar: I de 36 timene som et 100 % drifttilskudd består av, vil også tid til administrasjon kunne inngå. Hvor mange timer som kan være administrasjon innenfor drifttilskuddstiden, kan ikke standardiseres. Administrasjonstiden vil variere for type praksis.

Åpningstid fastsettes etter drøftinger. Innenfor rammen av avtalt årsverk kan det avtales endringer i åpningstid grunnet sesongmessige variasjoner i pasienttilgangen.

Dersom fysioterapeuten over tid har lavere aktivitet enn avtalt, har denne varslingsplikt overfor kommunen.

Kommentar: Kommunen kan med denne bestemmelsen lettere fange opp de fysioterapeutene som ikke overholder sin driftsavtale. Dette avsnittet var nytt i 2011.

Varsling bør skje skriftlig (per brev eller e-post) av hensyn til bevis i en eventuell tvist.

15 Fravær fra praksis

15.1 Fravær

Fravær skal meldes til kommunen. Kommunen kan kreve nærmere dokumentasjon av fraværet.

Kommentar: Alt fravær skal meldes kommunen (helst skriftlig)– også der man deltar på 1 dags kurs mv. Dette er begrunnet i kommunens behov for å ha kontroll med omfanget av den fysioterapivirksomhet de betaler for.

Dokumentasjon for fraværet kan være kursbevis mv.

Fravær ut over 7 uker per år (8 uker per år for fysioterapeuter over 60 år) krever kommunens samtykke.

Kommunen skal normalt samtykke til fravær grunnet etter- og videreutdanning i fysioterapi.

Samtykke kan ikke nektes dersom fraværet skyldes sykdom, svangerskap, fødsel eller adopsjon, og fraværet ikke har en varighet over ett år.

Kommentar: Inn under dette faller også fars rett til foreldrepermisjon.

I bestemmelsen ovenfor er alle permisjonsformål fysioterapeuten har krav på, opplistet. Dersom det er ønskelig med permisjon for andre formål, er det opp til kommunen å samtykke til dette.

Når det gjelder sykdom ut over ett år, vises det til eget notat om dette under www.fysio.no/privatpraksis/oftestiltesporsmal.

Det er viktig at alle selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter har gode forsikringer (sykeavbrudd, pensjon, livsforsikring mv). Kontakt NFFs forsikringskontor for nærmere informasjon: <http://vbafo.lofotnett.no/nff/>.

15.2 Driftstilskudd ved fravær

Kommunen betaler driftstilskuddet uendret ved fravær grunnet sykdom, svangerskap, fødsel eller adopsjon sammenhengende inntil 16 dager.

Kommentar: Her menes inntil 16 kalenderdager.

Kommunen betaler også driftstilskuddet i inntil 10 dager per kalenderår ved fravær som skyldes sykdom hos barn under 12 år, eller under 16 år dersom det foreligger kronisk sykdom eller funksjonshemming. Dersom fysioterapeuten har omsorg for mer enn to barn utvides antall dager uten trekk i driftstilskuddet til 15 dager, og til 20 dager dersom barnet er funksjonshemmet eller kronisk sykt. Dersom fysioterapeuten er alene om omsorgen fordobles ovennevnte kvoter.

Det utbetales ikke driftstilskudd etter dette punkt for fravær som samlet overstiger tre måneder i et kalenderår med mindre fysioterapeuten har vikar som ivaretar ansvaret under fraværet.

Det gjøres ingen avkortning for fravær inntil 12 dager per kalenderår som skyldes offentlige verv eller verv i Norsk Fysioterapeutforbund.

Ved delvis fravær foretas forholdsmessig trekk i driftstilskuddet.

Avvikling av ferier og annet nødvendig fravær skal skje i samråd med øvrige fysioterapeuter og meddeles kommunen. Det forutsettes rimelig fysioterapidekning hele året.

16 Vikar mv.

Kommentar: Et temanotat om vikariater er under utarbeidelse.

Fravær som nevnt i punkt 15 gir fysioterapeuten rett til å innta kvalifisert vikar som skal godkjennes av kommunen. Inntak av vikar for fravær utover 12 måneder skal kunngjøres og tildeles av kommunen etter reglene i punkt 6.

***Kommentar:** Dersom det er behov for vikar for 12 måneder eller mindre, kan fysioterapeuten selv utpeke sin vikar. Kravet til denne fysioterapeut er at den er "kvalifisert". Kommunen skal imidlertid godkjenne vikaren. Vilkårene i punkt 6, kommer ikke til anvendelse.*

Dersom det er behov for vikariat ut over 1 år for eksempel der en fysioterapeut med driftsavtale skal gjennomføre en 2-årig MT-utdannelse, må vikariatet kunngjøres og tildeles på vanlig måte i henhold til punkt 6, hvor det er den faglig best skikket som skal være vikar.

Det er viktig at denne regelen ikke bevisst omgås ved å velge flere 1 års vikariater etter hverandre for å slippe utlysning og tildeling.

Vikarer vil få refusjonsrett i henhold til refusjonsforskriften § 6. Denne forskriften finner du her: <http://www.lovdata.no/for/sf/ho/xo-19980618-0590.html>. Refusjonsforskriften sier blant annet at rettighetsinnehaver og vikar i deltidspresis ikke kan utløse refusjon for samme tidspunkt, det vil si samme dato og klokkeslett. Vikarens praksisomfang må videre ligge innenfor samme rammer som praksisinnehaverens praksisomfang. Vikar i deltidspresis kan ikke utvide praksisen til heltidspresis.

Driftstilskuddet utbetales til vikaren. Ved vikariat av inntil tre måneders varighet kan tilskuddet betales til fysioterapeut som innehar avtalehjemmelen. Økonomisk oppgjør mellom fysioterapeuten og vikaren er kommunen uvedkommende.

***Kommentar:** Driftstilskuddet bør i alle tilfeller utbetales til vikaren. Dette gir en oversiktlig økonomisk situasjon for begge parter.*

Det er viktig at opprinnelig hjemmelshaver og vikar inngår ryddige avtaler seg i mellom. NFF får mange henvendelser rundt spørsmål om leiebetingelser i forbindelse med vikariat. Verken NFF eller kommunen er part i dette. Et etisk utgangspunkt vil være at det skal være et rimelig forhold mellom ytelse og motytelse. I denne forbindelse bør det forventes at tall som ligger til grunn for beregning av leie, dokumenteres.

Kommunen kan etter en konkret vurdering opprettholde utbetaling av driftstilskuddet til fysioterapeut som gjennomfører etter- og videreutdanning som er særlig viktig for kommunens fysioterapitjeneste, også i tilfelle der vikar ikke inntas.

17 Midlertidig driftsavtale ved overføring av avtalehjemmel

***Kommentar:** Ved ledighet i en eksisterende driftsavtale før ny hjemmelinnehaver er på plass, bør det vurderes om rettighetene etter dette punkt bør benyttes. Kommunen kan kun sette inn en midlertidig vikar etter siste avsnitt når mulighetene i de to første avsnittene først er forsøkt prøvd.*

Dersom eksisterende driftsavtale utløper før ny driftsavtale trer i kraft ved overføring av avtalehjemmel etter punkt 7, har fratredende fysioterapeut rett til å videreføre driftsavtalen

midlertidig med én måneds oppsigelsestid inntil ny driftsavtale trer i kraft. Ved slik forlengelse har fratredende fysioterapeut rett til å innta vikar etter reglene i punkt 16.

Dersom fratredende fysioterapeut ikke benytter seg av retten til å videreføre driftsavtalen, har utøvende fysioterapeuter i samme gruppepraksis rett til å inngå midlertidig driftsavtale med kommunen på samme vilkår. Det forutsettes at terapeutenes arbeidsomfang øker tilsvarende.

Dersom verken fratredende fysioterapeut eller utøvende fysioterapeuter i samme gruppepraksis benytter seg av retten til å inngå midlertidig driftsavtale etter første og annet avsnitt, kan kommunen inngå midlertidig driftsavtale med annen fysioterapeut med inntil 6 måneders varighet uten kunngjøring.

18 Endringer i avtalehjemmelen

Endringer i avtalen, for eksempel knyttet til intensivert pasientbehandling for tidsperioder under tre måneder, kan avtales ved behov.

19 Rapportering

Fysioterapeuten skal avgi grunnlagsdata til kommunen for føring av pasientstatistikk. Fysioterapeuten skal på begrunnet forespørsel dokumentere omfanget av og innholdet i praksisen. Mal som fremgår av vedlegg 3 til avtalen skal benyttes.

Kommentar: Bestemmelsen omfatter to forhold. For det første skal fysioterapeuten hvert år inngi en årsrapport i samsvar med vedlegg 3. Gjennom rapporten kan fysioterapeuten synliggjøre om vedkommende har lange ventelister, arbeider mer enn sin deltids driftsavtale mv. NFF mener at det er viktig at fysioterapeutene overholder denne rapporteringsplikten.

Videre kan kommunen i enkeltstående tilfelle – på begrunnet forespørsel – be om ekstra dokumentasjon av omfanget av og innholdet i vedkommendes praksis.

KS og NFF holder pt med å utarbeide et nytt rapporteringsskjema. Planen er at det også skal åpnes opp for nettbasert rapportering.

Dersom det er opprettet samarbeidsutvalg i kommunen etter punkt 5, skal utvalget på forespørsel gis innsyn i grunnlagsdata og dokumentasjon som nevnt i første avsnitt.

Fysioterapeuten skal på begrunnet forespørsel informere kommunen om andre avtalehjemler, arbeidsforhold, oppdrag og lignende som fysioterapeuten har påtatt/påtar seg som fysioterapeut.

20 Varighet og oppsigelse av individuell avtale/selskapsavtale

Avtale om privat praksis hvor virksomhet tilknyttet avtalehjemmelen utgjør fysioterapeutens hovederhverv, skal inngås uten tidsbegrensning.

Kommentar: "Uten tidsbegrensning" betyr at når en fysioterapeut har inngått en driftsavtale, vil denne gjelde til fysioterapeuten selv sier opp avtalen eller vedkommende blir 70 år. Kommunen kan si opp hjemmelen dersom den har saklig grunn til det (se mer om dette i neste kommentar).

Konkurransetilsynet har ved brev av 28.05.2009 til Helse- og omsorgsdepartementet reist spørsmål om tidsbegrensning er i strid med konkurranseloven.

Begge parter kan si opp avtalehjemmelen med minimum seks måneders oppsigelse. Når oppsigelse foreligger kan kortere oppsigelsesfrist avtales. Oppsigelsen fra kommunen må være saklig begrunnet.

Kommentar: Hva som gir kommunen saklig grunn til oppsigelse, må vurderes konkret i hvert enkelte tilfelle. NFF mener at svak kommuneøkonomi, ikke er en saklig grunn. Det foreligger noe rettspraksis vedrørende dette. I saker vedrørende kommunene Steinkjer fra 05.03.2005 (RG 2005-1519), Osterøy (dom avsagt 03.08.2004) og Bærum (dom avsagt 16.11.2004) fikk fysioterapeutene medhold i at svak kommunal økonomi ikke er saklig grunn til oppsigelse. De kommunale oppsigelsene i disse sakene ble derfor underkjent av domstolen. I høyesterettssak (Rt. 2007/193) av 12.februar 2007 fikk imidlertid Oslo kommune medhold i at driftstilskudd kunne sies opp begrunnet i kommunens økonomi.

Når det gjelder mulig oppsigelse på grunn av sykdom – se nærmere om dette i eget notat om lengre sykefravær fra et driftstilskudd under www.fysio.no/privatpraksis.

Dersom oppsigelse blir aktuelt, kan fysioterapeuten benytte seg av rettigheter i punkt 24.

Begge parter kan heve avtalen med øyeblikkelig virkning ved vesentlig mislighold fra den annen parts side.

Kommentar: Det skal mye til for at bestemmelsen skal komme til anvendelse. Det at en fysioterapeut over år har mottatt fullt driftstilskudd uten å behandle noen pasienter, kan være et eksempel på "vesentlig mislighold" fra fysioterapeutens side.

21 Opphør uten oppsigelse

Driftsavtalen opphører uten oppsigelse når fysioterapeuten fyller 70 år.

Kommentar: 70-års grensen praktiseres av HELFO helt absolutt. Det er ikke mulig å refundere fra HELFO etter fylte 70 år. Dette gjelder også som vikar. Det er imidlertid ikke noe i veien for at man fortsatt kan være fysioterapeut, men da uten rett til refusjon. Om fysioterapeuten kan ha autorisasjon eller linsens etter fylte 70 år, avgjøres av Statens Autorisasjonskontor. Se nærmere om dette under www.safh.no

Driftsavtalen opphører uten oppsigelse dersom fysioterapeuten mister sin offentlige autorisasjon. Ved suspensjon av autorisasjonen kan fysioterapeuten innta kvalifisert vikar i sin praksis inntil saken er avgjort av helsemyndighetene. Kommunen skal godkjenne vikaren. Reglene i punkt 16 gjelder tilsvarende.

22 Revisjon av individuell avtale/selskapsavtale

Driftsavtalen kan fra begge parters side kreves revidert hvert år.

23 Tvister om overdragelse og innløsning av privat fysioterapivirksomhet

Kommentar: Det er frivillig å benytte tvisteløsningsnemnda. Det er nok at en av partene begjærer nemnd. Nemndsbehandling er et alternativ til domstolsbehandling. Velges nemndsbehandling som tvisteløsningsmekanisme, følger det forutsetningsvis at det ikke er adgang til å bringe tvisten inn for domstolene, jf. punkt 23.2. Nemnda avgjør med bindende virkning.

NFF har utarbeidet et skjema som kan benyttes for begjæring om nemnd. Skjemaet er å finne under www.fysio.no/privatpraksis.

23.1 Opprettelse av nasjonal tvisteløsningsnemnd.

KS og Norsk Fysioterapeutforbund oppretter en nasjonal tvisteløsningsnemnd og utarbeider saksbehandlingsregler/retningslinjer for denne. Retningslinjene er en del av rammeavtalen, se vedlegg 4.

Kommentar: I perioden 2009-2010, traff nemnda 2 avgjørelser. Avgjørelsene vil etter hvert bli lagt ut på NFFs hjemmesider www.fysio.no/privatpraksis i anonymisert form.

Nemnda er selvfinansierende. Partene er solidarisk ansvarlige overfor nemnda for nemndas utgifter i den enkelte sak, og pro rata ansvarlige overfor hverandre. Dette er ikke til hinder for at den ene part pålegges å erstatte den annen parts andel av nemndas utgifter etter de saksomkostningsregler som gjelder for nemnda.

Kommentar: En tvist som nemnda skal avgjøre, finansieres av partene. Det vil si at det er partene som må dekke kostnadene i forbindelse med nemndas arbeid.

Nemnda administreres av NFF.

Kommentar: Tvisteløsningsnemnda består av representanter som har påtatt seg et verv i tillegg til full jobb. Førstegangshenvendelser skal derfor gå gjennom NFF. Dersom en sak skal til nemnda, skal en begjæring om dette sendes NFF som så videresender denne til nemnda. Dette er nå presisert i Retningslinjene for nemnda (vedlegg 4) punkt 8.1.

23.2 Nemndas saklige kompetanse

Nemnda avgjør tvister etter rammeavtalen punkt 8 og 12 med bindende virkning for partene.

Kommentar: Se merknad til punkt 8 og 12.

24 Tvist om individuelle avtaler/selskapsavtaler

Tvist om forståelsen av individuell avtale eller oppsigelse etter punkt 20 i avtalen her søkes løst ved forhandlinger mellom kommunen og den enkelte fysioterapeut/selskap. Partene kan la seg bistå av rådgiver eller advokat.

Fører forhandlingene ikke frem kan partene bli enige om å løse tvisten ved voldgift.

Hver av partene skal oppnevne en voldgiftsmann og voldgiftsmennene i fellesskap en oppmann. Unnlater en part å oppnevne voldgiftsmann eller blir voldgiftsmennene ikke enige om oppmannen, foretas oppnevnelsen av tingrettens leder.

Hver av partene kan bringe tvisten inn for domstolsbehandling.

25 Tvist om rammeavtalen

Dersom det oppstår tvist om forståelsen av denne avtalen skal tvisten søkes løst ved forhandlinger mellom KS og NFF.

Fører forhandlingene ikke frem skal tvisten løses ved voldgift.

Hver av partene skal oppnevne en voldgiftsmann og voldgiftsmennene i fellesskap en oppmann. Unnlater en part å oppnevne voldgiftsmann eller blir voldgiftsmennene ikke enige om oppmannen, foretas oppnevnelsen av tingrettens leder.

VEDLEGG 1

INDIVIDUELL AVTALE OM PRIVAT PRAKSIS I FYSIOTERAPI

Kommune.....

Fysioterapeut.....

Fysioterapeutens og kommunens plikter fremgår av den til enhver tid gjeldende avtale mellom KS og Norsk Fysioterapeutforbund om privat praksis for fysioterapeuter (ASA 4313), herunder tvisteløsningsmekanismene i punkt 23 og 24.

Praksisen skal for tiden utøves fra lokaler i .....

Hjemmelens størrelse:.....t/uke .....uker/år

Normalt skal praksisen ha følgende åpningstider:

- Mandag :
- Tirsdag :
- Onsdag :
- Torsdag:
- Fredag:

.....antall timer per uke kan avsettes til veiledning av fysioterapeuter i grunn-, etter- og videreutdanning.

Den individuelle avtalen kan ikke overdras.

Avtalen kan kreves revidert første gang ....., jfr. avtalens punkt 22.

Sted og dato.....

.....
kommune

.....
fysioterapeut

Merknad [A1]: Det er viktig at avtalen oppdateres ved avtalte endringer som for eksempel endret åpningstider eller endret lokalisering.

Merknad [A2]: Det er viktig at alle punkt utfylles.

Merknad [A3]: Se ASA 4313 punkt 1.5. og punkt 6.2 fjerde avsnitt. NFF mener det ikke kan avtales strengere regler enn i ASA 4313.

Merknad [A4]: Dette må være reelle åpningstider. Dersom man har et deltidsdrifttilskudd og det ikke er ønskelig å arbeide og refundere på dette fem dager i uka, må dette avspeiles i avtalen.

Merknad [A5]: Dette punktet er nytt fra 2011. Dersom fysioterapeuten skal være veileder, kan det avtales at dette kan gjøres innenfor drifttilskuddstiden.

Merknad [A6]: Et drifttilskudd kan ikke overdras. Drifttilskuddet er kommunens eiendom. Det er selve fysioterapivirksomheten som følger et drifttilskudd, som kan overdras. Se ASA 4313 punkt 7.1

VEDLEGG 2

SELSKAPSAVTALE OM PRIVAT PRAKSIS I FYSIOTERAPI

Kommune.....

Selskap.....

Selskapsavtalens/hjemmelens samlede størrelse i prosent .....

Navn på utøvende fysioterapeut(er) og den enkelte fysioterapeuts hjemmels-/stillingsstørrelse
.....
.....
.....

Selskapets og kommunens plikter fremgår av den til enhver tid gjeldende avtale mellom KS og Norsk Fysioterapeutforbund om kommunal avtalepraksis for fysioterapeuter (ASA 4313), herunder tvisteløsningsmekanismene i punkt 23 og 24.

Praksisen skal for tiden utøves fra lokaler i .....

Normalt skal praksisen ha følgende **åpningstider**:

- Mandag :
- Tirsdag :
- Onsdag :
- Torsdag:
- Fredag:

.....antall timer per uke kan avsettes til veiledning av fysioterapeuter i grunn-, etter- og videreutdanning.

Denne avtalen kan ikke overdras.

Avtalen kan kreves revidert første gang ....., jfr. avtalens punkt 22.

Sted og dato.....

.....
kommune

.....
selskap

.....
alle utøvende fysioterapeuter

Merknad [A7]: Det er viktig at avtalen oppdateres ved avtalte endringer.
Merknad [I8]: Om selskapsavtaler – se ASA 4313 punkt 1.5 og 2 med merknader.
Merknad [A9]: Det er viktig at alle punkt utfylles.

Merknad [A10]: Se merknad til ASA 4313 punkt 1.5 og punkt 6.2 fjerde avsnitt. NFF mener det ikke kan avtales strengere regler enn i ASA 4313.

Merknad [A11]: Dette må være reelle åpningstider. Dersom man har et deltidsdrifttilskudd og det ikke er ønskelig å arbeide og refundere på dette fem dager i uka, må dette avspeiles i avtalen.

Merknad [A12]: Dette punktet er nytt fra 2011. Dersom fysioterapeuten skal være veileder, kan det avtales at dette kan gjøres innenfor drifttilskuddstiden.

Merknad [A13]: Et drifttilskudd kan ikke overdras. Drifttilskuddet er kommunens eiendom. Det er selve fysioterapivirksomheten som følger et drifttilskudd, som kan overdras. Se ASA 4313 punkt 7.1.

Merknad [A14]: Det er viktig at alle med drifttilskudd i selskapet, skriver under.

VEDLEGG 3

Merknad [A15]: Dette vedlegget er under revisjon.

Arsmelding for privat praksis 20.....

Fysioterapeut: .....

Arbeidssted: .....

Avtale om driftstilskudd ..... timer/uke ..... uker/år

I tillegg arbeidet jeg ca ..... timer foregående år utover ovennevnte avtale.

Kompetanseområde/videreutdanning/spesialitet: .....

Nøkkeltall vedrørende pasienter

Menn .....

Kvinner .....

Aldersfordelig:

0 – 12 år .....

13 - 18.....

19 – 67 .....

68 - 99 .....

Totalt antall behandlinger:

..... % av pasientene hadde hjemmeadresse i kommunen/bydelen

..... % av mennene og .....% av kvinnene i yrkesaktiv alder var sykemeldt

..... % av pasientene hadde rett til full refusjon fra folketrygden

..... % av pasientene hadde henvisning fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut (1.linjetjenesten)

..... % av pasientene hadde henvisning fra sykehus/andre (2. linjetjenesten)

.....% av pasientene ble behandlet i eget hjem

For mange pasienter er det viktig at de kommer raskt i behandling etter sykdom/skade/sykehusbehandling. Nøkkeltallene skiller derfor mellom pasienter henvist fra 1. og 2. linjetjenesten. Mange pasienter har behov for behandling i hjemmet. Dette er i kommunal sammenheng en prioritert pasientgruppe og er skilt ut som en egen gruppe i nøkkeltallene.

Pasienter med full refusjon

I henhold til «Forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi» forutsettes det at det foreligger en henvisning fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut for at pasienten skal få refusjon fra folketrygden. I henhold til samme forskrift er det en rekke prioriterte diagnosegrupper som gir pasientene rett til full

refusjon fra folketrygden. Disse pasientene er synliggjort i nøkkeltallene.

Venteliste

Pr. 31.12.20.. .....var det totalt ..... pasienter som ventet på behandling ved instituttet.

Gjennom året har ventetiden variert mellom .....uker og .....månedder.

Annen fysioterapifaglig virksomhet

Foruten direkte pasientrettet virksomhet som allerede nevnt, har jeg utført følgende andre oppgaver for/i samarbeid med kommunen:

.....
.....
.....

Kurs/faglig oppdatering

I tråd med helsepersonelloven § 4 er fysioterapeuter ansvarlig for en faglig forsvarlig yrkesutøvelse. Dette innebærer et behov for å holde seg oppdatert samt at det kan være behov for etter- og videreutdanning. I løpet av det siste året har jeg iverksatt følgende tiltak for å ivareta dette ansvaret.

- (1. ....)
- (2. ....)
- (3. ....)

Retningslinjer for nemndsbehandling av vilkår for overdragelse og innløsning av selvstendig næringsdrivendes fysioterapivirksomhet med kommunal driftsavtale

1. Virkeområde

Retningslinjene er fremforhandlet mellom KS og Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) og inngår som en del av rammeavtale mellom KS og NFF om drift av selvstendig næringsdrivendes fysioterapivirksomhet som del av den kommunale helsetjenesten for perioden 2011-2012 (ASA 4313).

Retningslinjene gjelder for behandling av tvister som er underlagt nemndsbehandling etter ASA 4313 punkt 8 og 12.3, jf. punkt 23.

Retningslinjene gjelder for overdragelse/innløsning av fysioterapivirksomhet i forbindelse med vedtak truffet i rammeavtalens avtaleperiode om overdragelse/innløsning av avtalehjemmel etter ASA 4313 punkt 7 og 12.2.

2. Formål

Formålet med Retningslinjene er å legge til rette for en tids- og kostnadseffektiv tvisteløsningsmekanisme som ivaretar rimelige rettssikkerhetshensyn, samt en ensartet praksis for verdsettelsen av selvstendig næringsdrivendes fysioterapivirksomhet med kommunal driftsavtale ved overdragelse og innløsning av slik virksomhet.

3. Forholdet til lov om voldgift av 14. mai 2004 nr. 25 (Voldgiftsloven)

Voldgiftsloven kommer til anvendelse med de tilpasninger som fremgår av Retningslinjene.

4. Adgangen til å fravike Retningslinjene ved avtale

Retningslinjene kan bare fravikes ved avtale mellom partene der dette går frem av Retningslinjene.

5. Nasjonal tvisteløsningsnemnd for selvstendig næringsdrivendes fysioterapivirksomhet i kommunal helsetjeneste

KS og NFF oppnevner Nasjonal tvisteløsningsnemnd for selvstendig næringsdrivendes fysioterapivirksomhet i kommunal helsetjeneste (Tvisteløsningsnemnda) som består av én fast leder, én fast varaleder og 6 faste medlemmer. I Avtaleperioden har KS og NFF i fellesskap oppnevnt følgende til å gjøre tjeneste som fast leder/varaleder:

Stein Husby (leder)
Sverre Nyhus (varaleder)

I tillegg er følgende nemndsmedlemmer oppnevnt av KS:

Anne Tøndevold (medlem)
Ingeborg Laugsand (medlem)
Anne-Elisabeth Hansen (medlem)

og følgende nemndsmedlemmer oppnevnt av NFF:

Britt Strømme (medlem)
Inga Bilberg (medlem)
Dagfinn Sæther (medlem)

6. Nemndas sammensetning i den enkelte sak

I den enkelte sak sammensettes nemnda av én leder og to nemndsmedlemmer. Partene kan imidlertid avtale at nemnda skal bestå av nemndsleder alene.

Tvisteløsningsnemndas faste leder gjør tjeneste som nemndsleder i den enkelte sak. Dersom den faste lederen er forhindret fra å gjøre tjeneste som følge av sykdom, inhabilitet eller av andre årsaker, gjør varalederen tjeneste som nemndsleder i saken. Ved behov kan den faste nemndslederen utpeke varalederen til å gjøre tjeneste som nemndsleder også i andre tilfeller.

Dersom nemnda ikke skal bestå av nemndsleder alene, utpeker nemndslederen de to øvrige medlemmene blant fire faste medlemmer som foreslås av partene med to medlemmer hver i prioritert rekkefølge. Det skal utvelges ett medlem etter hver av partenes ønske. Nemndslederen står fritt til å oppnevne et av de faste nemndsmedlemmene på vegne av en part som helt eller delvis unnlater å foreslå nemndsmedlemmer innen den frist nemndslederen setter.

Dersom begge partene begjærer det, eller nemndslederen finner det hensiktsmessig, skal det også utpekes varamedlemmer for de alminnelige nemndsmedlemmene etter reglene i tredje avsnitt. Varamedlemmer som utpekes etter denne bestemmelsen, skal innkalles til rettsmøter hvor sakens realitet skal behandles.

Dersom et av de alminnelige nemndsmedlemmene og deres eventuelle varamedlem er forhindret fra å gjøre tjeneste, og saken ikke kan utsettes uten vesentlig ulempe, utpeker nemndslederen et av de faste nemndsmedlemmene til å gjøre tjeneste. Ved utvelgelsen skal reglene i tredje avsnitt følges så langt det lar seg gjøre.

7. Habilitet

Nemndsleder og nemndsmedlemmer skal være upartiske og uavhengige av partene, og skal både forut for oppnevningen og fortløpende under nemndsbehandlingen uoppfordret opplyse om forhold som kan være egnet til å skape berettiget tvil om vedkommendes uavhengighet eller upartiskhet.

Innsigelse kan bare gjøres gjeldende mot et nemndsmedlem dersom det foreligger forhold som skaper berettiget tvil om nemndsmedlemmets upartiskhet eller uavhengighet. Mot et nemndsmedlem som parten har deltatt i oppnevningen av, kan det bare gjøres gjeldende innsigelse på grunn av forhold som parten er blitt kjent med etter at oppnevningen er foretatt.

Innsigelse mot et nemndsmedlem skal begrunnes og fremsettes skriftlig overfor nemnda innen 15 dager etter at parten fikk kjennskap til oppnevningen av nemndsmedlemmet og de omstendigheter innsigelsen bygger på. Med mindre nemndsmedlemmet trekker seg eller den annen part sier seg enig i innsigelsen, avgjøres innsigelsen av nemndslederen i saken. Dersom innsigelsen er rettet mot nemndslederen selv, avgjøres den av varalederen, eller av den faste nemndslederen dersom varalederen gjør tjeneste som nemndsleder.

Dersom en innsigelse ikke blir tatt til følge, kan den part som har fremmet innsigelsen bringe spørsmålet inn for domstolene etter reglene i voldgiftsloven § 15 annet ledd. Fristen for å bringe spørsmålet inn for domstolene er én måned fra melding ble mottatt om at innsigelsen ikke ble tatt til følge.

8. Saksbehandlingen for nemnda

a. Før nemndsbehandlig

NFF administrerer Tvisteløsningsnemnda jfr. ASA 4313 punkt 23 tredje avsnitt.

Alle henvendelser/spørsmål om nemnd, skal rettes til NFF. Dersom en sak skal til nemnda, må en begjæring om dette sendes NFF som så videresender begjæringen til nemndsleder. Eget skjema for begjæring om nemndsbehandling er å finne under NFFs nettsider www.fysio.no/privatpraksis.

8.2 Iverksetting av nemndsbehandling

Med mindre partene er enige om et tidligere tidspunkt, kan nemndsbehandling først innledes ved utløpet av den frist som fremkommer i ASA 4313 punkt 8 annet avsnitt (overdragelse) eller 12.3 annet avsnitt (innløsning).

Nemndsbehandlingen anses innledet den dag Tvisteløsningsnemnda mottar begjæring om nemndsbehandling av tvisten. Begjæringen skal være skriftlig og inneholde en anmodning om oppnevning av nemnd, identifikasjon av partene og angivelse av den tvist som ønskes behandlet. Begjæringen bør også inneholde opplysning om det foreligger enighet om at nemnda skal bestå av nemndsleder alene.

På bakgrunn av begjæringen skal nemndsleder straks avklare om det er enighet om at nemnda skal bestå av nemndsleder alene. Dersom ytterligere nemndsmedlemmer skal oppnevnes, og det ikke er fremsatt forslag om nemndsmedlemmer i begjæringen, setter nemndsleder frist for å foreslå nemndsmedlemmer og foretar oppnevning etter reglene i punkt 6.

8.3 Stevning og tilsva

Straks nemndas sammensetning er avklart og nemnda er oppnevnt, skal nemnda sette de nødvendige frister for innsendelse av skriftlig stevning og tilsva i henhold til voldgiftsloven

§ 25. Det bør samtidig opplyses om konsekvensene av en eventuell oversittelse av fristen, jf. voldgiftsloven § 27.

8.4 Videre saksbehandling

Innenfor rammen av Retningslinjene, voldgiftslovens bestemmelser og partenes avtale skal nemnda behandle saken på den måte den finner hensiktsmessig for å oppnå en rask, kostnadseffektiv og forsvarlig saksbehandling.

Straks tilsvar er inngitt skal nemndsleder legge opp en plan for den videre behandlingen etter drøftelse med partene og herunder fastsette frister og treffe de nødvendige beslutninger. Dette omfatter blant annet

- a) om saken skal avgjøres på grunnlag av skriftlig behandling eller om det skal avholdes muntlige forhandlinger, jf. punkt 8.5 og voldgiftsloven § 26.
- b) gjennomgang av bevisførselen, herunder om det kreves befaring eller tilgang til eller fremleggelse av bevis, om parts- og vitneforklaringer skal avgis muntlig eller gjennom skriftlige erklæringer og/eller bevisopptak, og om det bør oppnevnes sakkyndige eller om partene skal innhente særskilte takster eller sakkyndige vurderinger,
- c) beramning av eventuelle rettsmøter,
- d) andre forhold av betydning for saksbehandlingen.

8.5 Muntlig og skriftlig behandling

Nemnda avgjør om det skal holdes muntlige forhandlinger i saken, eller om den helt eller delvis skal avgjøres på grunnlag av skriftlig behandling. En part kan kreve muntlig forhandling, som da skal holdes på et hensiktsmessig tidspunkt i saken.

8.6 Bevisførsel

Partene har ansvaret for å opplyse saken og har rett til å føre de bevis de ønsker. Nemnda kan likevel nekte et bevis ført dersom det åpenbart ikke har betydning for avgjørelsen av tvisten, og kan begrense bevisføringen dersom det ikke er et rimelig forhold mellom den betydning tvisten har eller den betydning beviset har for avgjørelsen av tvisten og omfanget av bevisføringen.

Skriftlig forklaring i saken fra andre enn sakkyndige oppnevnt av nemnda i medhold av voldgiftsloven § 30, kan føres som bevis hvis partene er enige om det, eller hvis de gis adgang til å avhøre den som har gitt forklaringen. Beviset føres i så fall ikke før det er klart at vedkommende møter. Dersom hensynet til kontradiksjon anses tilstrekkelig ivaretatt, og det for øvrig anses ubetenkelig av hensyn til sakens opplysning, kan nemnda tillate fremleggelse av skriftlige forklaringer også i andre tilfeller.

Nemnda, eller en part med samtykke fra nemnda, kan begjære bevisopptak for de ordinære domstoler etter reglene i voldgiftsloven § 30 første ledd.

Nemnda kan oppnevne én eller flere sakkyndige til å avgi erklæring om særskilte spørsmål som skal avgjøres av nemnda, etter reglene i voldgiftsloven § 29.

8.7 Nemndsleders kompetanse i avgjørelser om saksbehandlingen

I saker der nemnda settes med flere enn ett medlem treffer nemndas leder avgjørelser om saksbehandlingen, med mindre avgjørelsen treffes i eller på grunnlag av rettsmøte hvor de øvrige nemndsmedlemmene deltar.

Dersom nemndas leder treffer avgjørelse som går ut på at saken skal avvises, heves eller på annen måte avsluttes uten realitetsbehandling, avgjør nemndas leder også eventuelle sidekrav i saken, herunder krav om erstatning for sakskostnader og fastsettelse og fordeling av kostnader til nemnda.

9. Midlertidig tiltak

Nemnda kan etter begjæring fra en part pålegge enhver part å foreta slike midlertidige tiltak som nemnda ut fra tvistens innhold finner nødvendig etter reglene i voldgiftsloven § 19.

10. Forlik

Dersom partene inngår forlik for nemnda, skal nemnda på begjæring fra partene stadfeste forliket i en voldgiftsdom etter reglene i voldgiftsloven § 35.

11. Nemndas avgjørelse

Nemnda avgjør realiteten ved voldgiftsdom etter voldgiftslovens regler. Avgjørelsen skal tilfredsstillende kravene i voldgiftsloven § 36. Begrunnelsen skal omfatte en fremstilling av saken, gjengivelse av partenes påstander og påstandsgrunnlag samt nemndas vurdering. Avgjørelsen skal inneholde en slutning som nøyaktig avgir resultatet for de avgjørelser som treffes. Dersom avgjørelsen kan fullbyrdes, skal det settes frist for å oppfylle forpliktelsen. Hvis en forpliktelse er betinget, fastsetter nemnda hvilken betingelse som må inntre før avgjørelsen kan fullbyrdes.

Avgjørelsen har virkning som en rettskraftig dom ved de ordinære domstoler, og kan tvangsfullbyrdes etter tvangsfullbyrdelseslovens regler så langt ikke annet følger av voldgiftsloven kapittel 10.

Avgjørelsen kan angripes gjennom ugyldighetssøksmål etter bestemmelsene i voldgiftsloven kapittel 9.

12. Sakskostnader og sikkerhetsstillelse

Nemnda fastsetter sin egen godtgjørelse og utgiftsdekning etter reglene i voldgiftsloven § 39. Alle utgifter forbundet med nemndas behandling skal dekkes av partene som hefter solidarisk overfor nemnda.

Nemnda skal etter begjæring fra en part fordele kostnadene til nemnda mellom partene og kan pålegge den annen part å dekke alle eller deler av partens kostnader med saken etter reglene i voldgiftsloven § 40.

Nemnda kan pålegge partene å stille sikkerhet for nemndas omkostninger etter reglene i voldgiftsloven § 41.

13. Rapportering

Nemndsleder skal sende kopi av avgjørelsen til Norsk Fysioterapeutforbund og KS til orientering, samt et undertegnet eksemplar til tingretten til oppbevaring i rettens arkiv, jf. voldgiftsloven § 36 femte ledd.